

گذار آرام و عقلانی به نظام مردمسالاری

در پایان همایش سراسری اعضای مجمع عمومی جبهه اصلاحات بیانیه‌ای صادر شد. در این بیانیه آمده است: «جبهه اصلاحات ایران، با تأکید بر ضرورت تحول اساسی در شیوه حکمرانی کشور اصول زیر را به‌عنوان چارچوب راهبردی عبور از وضعیت بحرانی کنونی چارچوب‌هایی را اعلام کرد. در این بیانیه بر بازسازی نظم سیاسی در چارچوب جمهوریت و تمرکززدایی دموکراتیک تأکید شد: «تمرکز قدرت در نهادهای غیرپاسخگو و انباشت اختیارات فراقانونی، مانعی جدی در مسیر اصلاح و پاسخگویی است. جبهه اصلاحات ایران خواهان تقویت نهادهای انتخابی، کاهش تمرکز قدرت، و واگذاری بخشی از اختیارات به سطوح محلی و منطقه‌ای بر اساس اصل مشارکت و مردم‌سالاری است.» در ادامه نیز بر تقویت حقوق شهروندی و حاکمیت قانون تأکید شد: «اصلاح‌طلبی بدون آزادی معنا ندارد. ما خواهان به رسمیت شناختن حق اعتراض، تضمین آزادی بیان، رسانه‌وتشکل‌هاوبازنگری در قوانین محدودکننده حقوق شهروندی هستیم. آزادی زندانیان سیاسی و عقیدتی، رفع حصر، بازگشت امن ایرانیان خارج از کشور و اعلام عفو عمومی می‌تواند گامی مؤثر در ترمیم پیوند جامعه‌و حاکمیت باشد.» در بخش دیگری از این بیانیه ضرورت اصلاح ساختار اقتصاد سیاسی و گذار به عدالت مورد توجه قرار گرفت: «اقتصاد کشور نیازمندیهایی از ساختار رانتی، شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی نهادهای غیرپاسخگو، و حمایت واقعی از تولید و بخش خصوصی است. تحقق عدالت اقتصادی در گرو اصلاح حکمرانی اقتصادی، مقابله با فساد ساختاری، مهار لیکارش‌ها و توزیع عادلانه فرصت‌هاست.»

در ادامه با اشاره به لزوم وجود سیاست خارجی واقع‌گرایانه و متکی بر منافع ملی آمده است: «تنش‌زدایی، تعامل فعال با جهان، وبازگشت به عقلانیت در سیاست خارجی، پیش‌شرط عبور از بحران‌های داخلی و منطقه‌ای است. توافق‌های بین‌المللی اگر در چارچوب منافع ملی و با تدبیر دنبال شوند، می‌توانند در خدمت توسعه‌یابدار ارتقای جایگاه ایران در نظم جهانی نوین قرار گیرد.» پیوند پایدار با جامعه و تقویت نهادهای مدنی و نوسازی فرآیند انتخابات و معیارهای مشارکت بخش دیگری از این بیانیه بود: «اصلاح‌طلبی زمانی معنا می‌یابد که زبان و تربیین مطالبات جامعه باشد. ما خود را متعهد به دفاع از حقوق زنان، جوانان، کارگران، دانشجویان، معلمان،بازنشستگان، اقلیت‌ها و گروه‌های به‌حاشیه‌رانده‌شده می‌دانیم و تقویت جامعه مدنی را ضرورتی بنیادین برای نوسازی اجتماعی و سیاسی کشور می‌دانیم. انتخابات باید زمینه‌ساز بازتاب واقعی اراده مردم باشد، نه ابزاری برای تأیید ساختارهای بسته. جبهه اصلاحات ایران معتقد است مشارکت در انتخابات آینده، در گرو بازنگری در نظام نظارتی و حذف نظارت استصوابی، رفع محدودیت‌ها در مسیر انتخابات و ایجاد امکان رقابت واقعی، آزاد و برابر، انتخاباتی معنادار برای همه جریان‌هاست.»

جبهه اصلاحات با تأکید بر بازتعریف نقش دولت و بازارایی نظام تدبیر تصریح کرد: «دولت باید به ابزار کارآمد اداره کشور و نماینده واقعی مردم تبدیل شود. تقویت اختیارات دولت‌منتخب، کاهش مداخله نهادهای غیرپاسخگو، پایان امنیتی‌سازی عرصه‌های اجتماعی و فرهنگی و واگذاری تصدی‌گری‌ها به نهادهای مدنی، لازمه بازگشت به حکمرانی مردم‌محور و توسعه‌گراست.» در ادامه رویکرد مسئولانه در نقد و تعامل با دولت مورد تأکید قرار گرفت: «ما ضمن نقد برخی کاستی‌ها و محدودیت‌های دولت دکتر پزشکیان، از تلاش‌های آن در مقابله باتنگ‌نظری‌های فرهنگی،برخی‌گشایش‌های دیپلماتیک و دفاع از حقوق شهروندی حمایت می‌کنیم. اما این حمایت، مبتنی بر پایبندی دولت به مسیر اصلاحات واقعی و شجاعت در تحقق مطالبات مردم است. بازسازی سرمایه اجتماعی، عفو عمومی، بازگشت ایرانیان مهاجر و گام‌های عملی برای کاهش فساد، از جمله اقدامات مؤثر در این مسیر است.»

در پایان با اشاره به اینکه اصلاحات نه صرفاً در نهادهای قدرت، بلکه در متن جامعه و با پیوندی زنده با نیروهای اجتماعی ممکن است آمده است: «مایاور داریم اصلاح‌طلبی باید از حصار ساختارهای فرسوده عبور کند و با نسل‌های نو، جنبش‌های مدنی، اقشار تحول‌خواه و دغدغه‌های واقعی جامعه همراه شود. تجربه گذشته نشان داده است که اصلاح‌طلبی بدون اقشار اجتماعی سازمان‌یافته، به بی‌ثری و تکرار چرخه‌های ناکامی می‌انجامد. در پایان جبهه اصلاحات ایران، بر ضرورت گذار آرام، عقلانی و ملی از وضعیت فعلی به سوی نظامی مردم‌سالار، توسعه‌گرا و پاسخگو تأکید می‌کند. گذار از وضع موجود نه از مسیر تقابل و حذف، و نه با تسلیم و سکوت ممکن است، بلکه از راه گفت‌وگو، مشارکت، آگاهی‌بخشی وبازسازی نهادهای انتخابی محقق خواهد شد. با ایمان به ظرفیت‌های جامعه، امید به آینده، و اراده برای اصلاح، ما بار دیگر بر تعهد خود به اصلاحات واقعی برای مردم و در کنار مردم تأکید می‌کنیم.»

مهم‌تر از شورای مرکزی؟

بررسی جایگاه و نوع فعالیت کمیسیون‌ها در احزاب ایران

فرهاد فخرآبادی خبرنگار گروه سیاست

در فضای کارشناسی کمیسیون‌ها، روی آن موضوع تصمیم‌گیری کرده و احتمالاً اعلام موضع کند. به عبارتی شاید بتوان گفت عملکرد و نظر کمیسیون‌ها می‌تواند سمت و سوی نظر شورای مرکزی را تعیین کرده و حتی شاید بتوان آنها را مهم‌تر از شورای مرکزی دانست. موضوعی که در فضای سیاسی ایران هم دیده می‌شود و احزاب فعال در صحنه ایران، چنین کمیسیون‌هایی را در دل خود ایجاد کرده‌اند. نکته مهم این است که در بین احزاب اصلاح طلب و میانه رو، وضعیت بهتر از احزاب اصول‌گرا است و حداقل در احزاب اصلی جریان اصلاحات و میانه‌رو که شامل احزاب «اتحاد ملت، توسعه ملی ایران، کارگزاران سازندگی، اعتماد ملی، ندای ایرانیان و اعتدال و توسعه» می‌شوند، می‌توان روند فعالیت این کمیسیون‌ها را به راحتی مشاهده کرد؛ موضوعی که در بین اصول‌گرایان فقط در حزب موتلفه دیده می‌شود و سایر گروه‌های اصول‌گرا فاقد آن هستند. البته این موضوع شاید ناشی از این باشد که اصولاً بخشی از اصول‌گرایان اعتقادی به کار حزبی براساس اصول علم سیاست ندارند، چنانچه حتی دو جریان تندرو اصول‌گرا حتی از عنوان حزب هم برای خود استفاده نکرده‌اند. در چنین جریان‌هایی، طبیعی است که نمی‌توان سراغی از اصول علمی در بحث احزاب گرفت.

عکس: وزارت کشور

عباس موسایی سخنگوی دفتر سیاسی حزب توسعه ملی:

کمیسیون‌ها برای فهم درست احزاب از اوضاع تشکیل می‌شوند

در حزب توسعه ملی، کمیسیون‌های تخصصی اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و مدیریت شهری و... شکل گرفته‌اند. این کمیسیون‌ها از طرفی با رصد تحولات و رخداد‌های گوناگون مربوط به حوزه خود، دستور کار پیشنهادی را به دفتر سیاسی ارائه می‌دهند، از طرفی مصوبات دفتر سیاسی پیرامون مسائل مختلف و تهیه گزارش و پیش‌نویس بیانیه‌های مختلف جهت ارائه به دفتر سیاسی جهت تصویب نهایی و... را انجام می‌دهند. همچنین این کمیسیون در برهه‌های مختلف، دعوت از متخصصان امر درباره‌ی مسائل سیاست خارجی، سیاست داخلی، اقتصاد، فرهنگ و... را به دفتر سیاسی پیشنهاد می‌دهند. علاوه بر این، ما در حزب توسعه ملی، دفتری تحت عنوان «دفتر طرح و برنامه» داریم که در ذیل آن کمیسیون‌های مختلف (کمیسیون محیط زیست، کمیسیون فرهنگی و...) شکل گرفته‌اند. در کمیسیون‌های ذیل این دفتر نیز، راهبردهای کلان حزب در خصوص مسائل مختلف پس از بررسی‌های کارشناسانه به شورای مرکزی حزب که پس از کنگره یا مجمع عمومی، بالاترین رکن تشکیلاتی است، ارائه می‌شود و پس از تصویب نهایی در شورای مرکزی به‌عنوان سند بالادستی حزب در خصوص مسائل مختلف، رونمایی می‌شود. در واقع می‌توان گفت که دفتر سیاسی حزب، مسائل روز و اعلام مواضع پیرامون آن‌ها در دستور کار قرار دارد و دفتر طرح و برنامه مسئول تدوین برنامه‌های کلان و راهبردی و تدوین اسناد محوری حزب به شمار می‌رود.

حزب توسعه ملی ایران، در بحث صدور بیانیه و موضع‌گیری فعال‌ترین حزب ایران به شمار می‌رود. وقتی که بحث صدور یک بیانیه و یا اعلام موضع می‌شود، نظر کمیسیون‌ها دارای چه جایگاهی است؟ همانگونه که در پاسخ به پرسش پیشین به آن اشاره کردم، کمیسیون‌های ثابت در ذیل دفتر سیاسی، چه در تدوین دستور کار، چه در تهیه‌ی پیش‌نویس بیانیه‌ها و چه در بررسی ابعاد گوناگون مسائل و مواردی که در ذیل آن‌ها

داخلی است که در احزاب تشکیل می‌شود. به عنوان اولین سوال، این کمیسیون‌ها در ساختار حزبی مدرن، دارای چه اهمیتی هستند و تا چه میزان بر وجود آنها تأکید شده است؟

در جوامع مدرن، توسعه‌یافته و دموکراتیک، احزاب به‌عنوان بخش موثر جامعه مدنی و حلقه‌ی واسط بین ملت و دولت، برای کسب رضایت مردم، می‌کوشند تا پیرامون مسائل مختلف، به فهم و درکی درست از اوضاع برسند تا با جلب رضایت ملت، با تشکیل دولت، منویات مردم را به منصه‌ی ظهور برسانند. از این رو، احزاب برای فهم درست از اوضاع و تدوین برنامه‌های مدون، اقدام به تشکیل کمیسیون‌های تخصصی، گروه‌های مشورتی، مشورت با نخبگان حوزه‌های مختلف و زیر سطوح گوناگون مؤثر بر زیست جمعی و سیاست، شامل اقتصاد، فرهنگ، اجتماع، محیط زیست و... می‌کنند. به‌طور کلی می‌توان گفت که احزاب به میزان بهره‌گیری از مشورت متخصصان در قاب و قالب کمیسیون‌های تخصصی، فهم و درکی درست‌تر از اوضاع می‌یابند و این مهم در تقویت احزاب و ایجاد ارتباط با جوامع و جلب حمایت مردم، نقشی اساسی دارد.

در حزب توسعه ملی ایران، این کمیسیون‌ها دارای چه جایگاهی هستند و چه برنامه‌ای برای فعالیت آنها در نظر گرفته شده است؟

حزب توسعه ملی، از آنجا که راهبرد اصلاح‌طلبی را، راهبرد برتر و متضمن منافع و مصالح ملی می‌داند، به‌رغم همه موانع و تضییقاتی که در برابر فعالیت سیاسی اصلاح‌طلبانه و کار سیاسی حزبی وجود دارد، کوشیده است نظم و ساختار تشکیلاتی خود را سامان داده و با تشکیل کمیسیون‌های تخصصی در ذیل دفتر سیاسی، در فهم عمیق‌تر از مطالبات ملی، موانع توسعه ملی و امکانات عبور از مخاطرات را احصا و از سکوی جامعه مدنی، همزمان با ملت و حاکمیت سخن بگوید.

در حزب شما، نوع کار و عملکرد این کمیسیون‌ها چگونه است؟

سیدعلی آقازاده عضو شورای مرکزی حزب اعتدال و توسعه:

کمیسیون‌های فعال، پیمش شرط فعال بودن يك حزب است

سیدعلی آقازاده، عضو شورای مرکزی و معاون امور استان‌های حزب اعتدال و توسعه در گفت‌وگویی که با هم‌میهن داشت، از فعال بودن کمیسیون‌های حزبی طی ۵ سال اخیر خبر داد. او در بخش دیگری از این گفت‌وگو، می‌گوید بیش از ۹۰ درصد بیانیه‌ها، اعلامیه‌ها و موضع‌گیری‌هایی که توسط سخنگوی این حزب صورت می‌گیرد، همان چیزی است که کمیسیون‌های مختلف در احزاب به شورای مرکزی گفته‌اند.

در بحث کمیسیون‌های داخلی، در ابتدا نوع کار این کمیسیون‌ها را بگویید و اینکه در حزب اعتدال و توسعه این کمیسیون‌ها چگونه کار می‌کنند؟

مادر حزب اعتدال و توسعه، بعد از سال ۱۳۹۹ و به‌ویژه بعد از سال ۱۴۰۰ که مقدار بیشتری، اعضای حزب و شورای مرکزی ما وقت بیشتری را نسبت به قبل داشتند، روی کمیسیون‌های تخصصی تمرکز پیدا کردیم که برای مثال می‌توان به «کمیسیون آموزش، دفتر سیاسی، استان‌ها، جوانان یا کانون جوانان و کانون هواداران» اشاره کرد که این کمیسیون‌ها به صورت مرتب و منظم در هر ماه، یک یا الی دو جلسه را برگزار می‌کنند. مثلاً کمیسیون سیاسی ما هر دو هفته یک‌بار جلسه دارند و یا کمیسیون جوانان ما تقریباً هر هفته جلسه برگزار می‌کنند. یک شورای راهبردی هم داریم که جلساتش هر دو هفته یکبار است. چیزی که می‌خواهم بگویم این است که به‌طور کلی، اگر قرار باشد که احزاب فعال و به‌روز باشند و بتوانند تحلیل‌های درست از مسائل و موضوعات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور ارائه کنند، باید کمیسیون‌هایشان فعال باشد و کمیسیون‌های فعال را می‌توان به نوعی پیش‌شرط اصلی فعال بودن یک حزب دانست. ما این را در حزب اعتدال و توسعه در نظر گرفته‌ایم و همانطور که گفتم، کمیسیون‌های مان فعال است. البته برخی از احزاب فعال هم، من در مطالعه‌م دیده‌ام که کمیسیون‌هایشان فعال است. مثلاً کارگزاران سازندگی هم جلسات خوب و منظمی را برگزار می‌کند. حزب اعتماد ملی هم قبلاً کمیسیون‌هایش خیلی خوب کار می‌کرد ولی